

Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech za 13. kalendářní týden, 27.3.–2.4.2022

ECDC Communicable Disease Threats Report, Week 13, 27.3.–2.4.2022

Zdroj: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/communicable-disease-threats-report-27-march-2-april-2022-week-13>

Souhrn: ECDC Communicable Disease Threats Report (CDTR) je týdenní bulletin Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí o aktivních zdravotních hrozbách, který je určený pro epidemiology a zdravotnické pracovníky. Současné vydání pokrývá období od 27.3. – 2.4.2022 a obsahuje aktualizace k epidemiologické situaci výskytu onemocnění covid-19, sezónní chřipky, Krymžsko-konžské hemorhagické horečky (CCHF), poliomyelitidy a přílivu běženců z Ukrajiny do EU po ruské invazi na Ukrajinu.

Zdravotní hrozby v EU / EHP

Pandemie covid-19 vyvolaná virem SARS-CoV-2 – mezinárodní situace – 2019-2022

Dne 31. prosince 2019 byl v čínském Wu-chanu, prostřednictvím „Municipal Health and Health Commission“, nahlášen klastř případů plicní pneumonie neznámé etiologie, vyznačující se společným zdrojem expozice, vyskytující se na místním trhu (Wuhan's „South China Seafood City“). Další vyšetřování odhalilo nový typ koronaviru (SARS-CoV-2), jako původce těchto respiračních onemocnění. Epidemie se rychle rozšířila a postupně zasáhla ostatní části Číny a další země po celém světě. Dne 30. ledna 2020 vyhlásila WHO epidemii onemocnění covid-19 za mimořádnou událost v oblasti veřejného zdraví mezinárodního významu (Public Health Emergency of International concern, PHEIC) a pověřila „Committee's advice“ k vydání doporučení podle Mezinárodních zdravotnických předpisů (též Mezinárodní zdravotní řád) – International Health Regulations (2005), IHR. Dne 11. března 2020 byla generálním ředitelem WHO vyhlášena pandemie onemocnění covid-19. Třetí, čtvrté, páté, šesté, sedmé, osmé, deváté a desáté zasedání mimořádného výboru – „IHR Emergency Committee“ pro covid-19 se uskutečnilo v Ženevě dne 30. dubna 2020, 31. července 2020, 29. října 2020, 14. ledna 2021, 15. dubna 2021, 4. července 2021, 22. října 2021 a 13. ledna 2022. Během jednání výbor vždy dospěl k závěru, že pandemie onemocnění covid-19 stále pokračuje a nadále představuje hrozbu pro veřejné zdraví (PHEIC).

Týdenní aktualizace: Od 31. prosince 2019 do 12. týdne 2022 bylo celosvětově hlášeno celkem 482 227 744 případů covid-19 (v souladu s definicemi případů a strategiemi testování v postižených zemích), z toho bylo hlášeno 6 130 303 úmrtí. V zemích EU/EHP bylo ke 12. týdnu 2022 hlášeno celkem 125 484 993 případů covid-19, z toho 1 055 344 úmrtí. Údaje uváděné ve světě a v EU/EHP pravděpodobně podhodnocují skutečný počet případů onemocnění a úmrtí kvůli různému stupni nedostatečného zjišťování a podhlášenosti.

Covid-19 v zemích EU/EHP:

Ke 12. týdnu 2022 bylo hlášeno v zemích EU/EHP celkem 125 484 993 případů covid-19: Francie (24 969 717), Německo (20 452 133), Itálie (14 364 723), Španělsko (11 525 485), Nizozemsko (7

753 809), Polsko (5 951 833), Česko (3 787 222), Belgie (3 775 468), Rakousko (3 773 515), Portugalsko (3 564 977), Řecko (2 940 738), Rumunsko (2 775 867), Dánsko (2 735 076), Švédsko (2 481 735), Slovensko (2 418 376), Maďarsko (1 844 661), Irsko (1 443 697), Litva (1 346 453), Norsko (1 324 566), Bulharsko (1 133 102), Chorvatsko (1 094 052), Slovinsko (957 720), Finsko (843 019), Lotyšsko (790 618), Estonsko (537 245), Kypr (407 412), Lucembursko (218 917), Island (179 629), Malta (77 234) a Lichtenštejnsko (15 994).

Ke 12. týdnu 2022 bylo hlášeno v zemích EU/EHP celkem 1 055 344 úmrtí v souvislosti s

covid19: Itálie (158 782), Francie (155 498), Německo (128 479), Polsko (115 202), Španělsko (102 310), Rumunsko (61 128), Maďarsko (44 157), Česko (39 551), Bulharsko (36 429), Belgie (30 239), Řecko (27 333), Nizozemsko (21 898), Portugalsko (21 637), Slovensko (19 292), Švédsko (18 155), Rakousko (15 649), Chorvatsko (15 520), Litva (8 852), Irsko (6 710), Slovinsko (6 475), Lotyšsko (6 123), Dánsko (5 050), Finsko (3 354), Norsko (2 339), Estonsko (2 315), Lucembursko (1 033), Kypr (1 032), Malta (631), Island (90) a Lichtenštejnsko (81).

Poslední denní aktualizace v EU/EHP jsou k dispozici na webových stránkách ECDC:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>

Nejnovější informace o variantách: Od poslední aktualizace dne 24. března 2022 ke dni 31. března 2022 byly provedeny následující změny klasifikace variant vzbuzujících obavy (VOC – variants of concern), variant vzbuzujících zájem (VOI – variants of interest), monitorovaných variant a variant ustupujících (de-escalated variants):

- B.1.351 (beta) a P.1 (gamma) byly deeskalovány z variant vzbuzujících obavy na varianty ustupující
- B.1.640 byla deeskalována z monitorované varianty na variantu ustupující.

Důvodem těchto deeskalací je, že tyto varianty nebyly v EU/EHP v poslední době detekovány. Celosvětově jsou tyto varianty velmi vzácné a nadále se stávají ještě vzácnějšími s nárůstem dominance varianty omikron. Od 9. března 2022 klasifikuje WHO beta a gama varianty jako dříve cirkulující VOC. Další informace o variantách naleznete na webové stránce ECDC o variantách:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern>

Hodnocení a akce ECDC: Poslední hodnocení rizika dalšího šíření a potenciálního dopadu varianty viru SARS-CoV-2 omikron v EU/EHP zveřejnilo ECDC dne 27. ledna 2022:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/current-risk-assessment-novel-coronavirus-situation>

Příliv uprchlíků z Ukrajiny do zemí EU v souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině – mezinárodní situace – 2022

Dne 24. února 2022 Ukrajina po ruské vojenské invazi vyhlásila stanné právo. S eskalací konfliktu hledá útočiště v sousedních zemích velké množství vysídlených lidí.

Podle Organizace spojených národů dosáhl mezi 24. únorem a 30. březnem 2022 celkový počet lidí prchajících z Ukrajiny 4 059 105. Polské hranice překročilo celkem 2 362 044 uprchlíků, rumunské 616 592, maďarské 368 807 a slovenské 283 824 uprchlíků. České ministerstvo vnitra vydalo ke dni

30. března 248 804 víz za účelem dočasné ochrany pro ukrajinské žadatele. Mimo EU/EHP uprchlo 388 837 lidí do Moldavské republiky (OSN).

Dne 31. března 2022 zveřejnila Světová zdravotnická organizace svou pátou situační zprávu o stavu nouze na Ukrajině. Celkový počet postižených osob se odhaduje na 18 milionů, přičemž přibližně 6,4 milionu je interně vysídlených na Ukrajině.

Od předchozí aktualizace nebyla zjištěna žádná velká ohniska ani jiné události související s přenosnými nemocemi. Jak bylo uvedeno v předchozích aktualizacích, Rumunsko zavedlo systém syndromické surveillance pro přenosné nemoci a některé země zveřejnily pokyny nebo doporučení pro sledování zdraví mezi vysídlenými populacemi, včetně pokynů pro očkování (např. Španělsko, Finsko, Irsko).

Chřipka – mezinárodní situace - sezóna 2021/2022

Současná cirkulace virů chřipky napříč WHO evropským Regionem je lehce zvýšená oproti sezóně 2020/2021, ale stále nižší než před pandemií covid-19.

Čtrnáct zemí evropského regionu hlásilo rozšířenou aktivitu chřipky.

Procento všech sentinelových vzorků primární péče od pacientů s příznaky ILI nebo ARI, které byly testovány pozitivně na chřipkový virus, zůstává v posledních třech týdnech na podobné úrovni, přibližně na 26 %. Více než 50% pozitivitu sezónní chřipky zaznamenané u sentinelové primární péče hlásily většinou země západní a střední Evropy: Srbsko (69 %), Nizozemsko (67 %), Dánsko (63 %), Slovinsko (62 %), Francie (58 %), Belgie (57 %), Maďarsko (57 %) a Lucembursko (54 %).

Byly detekovány viry chřipky typu A i typu B, přičemž viry A(H3) byly dominantní ve všech monitorovacích systémech. Viry A(H3) byly nejčastěji detekovány u pacientů hospitalizovaných s potvrzenou infekcí virem chřipky.

Zdravotní hrozby mimo EU

Krymsko-konžská hemoragická horečka (CCHF) – Spojené království ex. Centrální Asie – 2022

Dne 25. března 2022 potvrdila britská agentura pro ochranu zdraví (UKHSA) případ krymsko-konžské hemoragické horečky v Anglii.

Na základě epidemiologické anamnézy bylo zjištěno, že případ měl cestovat do Střední Asie, kde je nemoc endemická. Onemocnění bylo diagnostikováno v Cambridge univerzitní nemocnici NHS Foundation Trust a nyní je pacient ve specializované péči v Royal Free nemocnici v Londýně. Podle zprávy UKHSA byly v minulosti ve Spojeném království hlášeny dva importované případy CCHF (jeden v roce 2012 a jeden v roce 2014). Ani v jednom případě nebyl hlášen další přenos.

Sledování kontaktů pokračuje, přísné pokyny pro kontrolu infekce jsou dodržovány.

Hodnocení ECDC: CCHF je endemická v Africe, na Balkáně, na Středním východě a v západní a jižní střední Asii. Výskyt případů v posledních letech oznámily také Řecko a Španělsko. Klíšťata

Hyalomma spp. jsou považována za hlavní přenašeče viru CCHF. *H. marginatum* je široce zastoupeno v jižní a východní Evropě. Ve Španělsku žije vektor *H. lusitanicum*. Ve Spojeném království tato klíšťata nežijí ani virus nebyl detekován v jakémkoliv druhu klíšťat.

Riziko pro cestující z EU/EHP nebo rezidenty v endemických zemích je považováno za velmi nízké, pokud jsou dodržována preventivní opatření proti přisátí klíštěte a pokud jedinec neprovozuje rizikové aktivity. U myslivců, lesních dělníků, výletníků a lidí pracujících se zvířaty je pravděpodobnější, že budou vystaveni riziku přisátí klíštěte a infikování, proto by tyto lidé měli dodržovat osobní ochranná opatření.

Riziko sekundárního přenosu v EU/EHP, pokud by byl případ importován, se považuje za velmi nízké, pokud dojde k včasné detekci infekce a jsou prováděna preventivní a kontrolní opatření. To znamená včasnou diagnostiku případu: zdravotníci by měli vzít v úvahu možnost nákazy CCHF v diferenciální diagnostice případů vykazujících hemoragické projevy a vracejících se z endemických oblastí nebo i ze zemí, kde se CCHF vyskytuje sporadicky.

Poskytovatelé zdravotní péče, kteří se starají o pacienty infikované virem CCHF, jsou vystaveni riziku přenosu z člověka na člověka, jak bylo prokázáno v roce 2016 ve Španělsku, kdy byl zdravotník infikován při ošetřování primárního případu. Riziko přenosu v nemocničním prostředí lze významně snížit uplatněním včasných a vhodných preventivních opatření.

Přehled případů CCHF infikovaných v EU/EHP od roku 2013 je k dispozici na webových stránkách ECDC: <https://www.ecdc.europa.eu/en/crimean-congo-haemorrhagic-fever/surveillance/cases-eu-since-2013>. Další informace o CCHF lze nalézt v Atlasu infekčních nemocí ECDC (<https://www.ecdc.europa.eu/en/surveillance-atlas-infectious-diseases>), informačním listu ECDC (<https://www.ecdc.europa.eu/en/crimean-congo-haemorrhagic-fever/facts/factsheet>, zde také informace o *Hyalomma marginatum*) a v poslední výroční epidemiologické zprávě ECDC (<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/crimean-congo-haemorrhagic-fever-annual-epidemiological-report-2019>).

Akce: ECDC monitoruje tuto událost prostřednictvím svých epidemiologických zpravodajských jednotek „epidemic intelligence“ a v případě relevantních epidemiologických aktualizací podá znovu zprávu.

Cirkulující derivovaný vakcinální poliovirus typu 3 (cVDPV3), Izrael* – 2022

*V předchozí zprávě ECDC uvádělo možnou cirkulaci tohoto VDPV3 také na okupovaném palestinském území, která však dosud nemohla být potvrzena. Cirkulace je považována za potvrzenou v Izraeli. Nicméně, tento fakt nemění klasifikaci rizik, kterou tento cVDPV3 představuje pro okupované palestinské území, ani pro plánované reakce.

Dne 6. března 2022 byl v rámci rutinní surveillance akutních chabých paréz (AFP) detekován případ poliomyelitidy v oblasti Jeruzaléma, Izrael. Jedná se o neočkované dítě ve věku tří let a devíti měsíců. Šetření a sledování kontaktů probíhá s cílem identifikovat další možné případy.

Dne 29. března 2022 izraelské úřady oznámily další 4 pozitivní vzorky VDPV3 u asymptomatických dětí, čímž se celkový počet asymptomatických dětí s potvrzenou infekcí VDPV3 zvýšil na šest.

Všechny děti byly neočkované. Navíc, u jednoho suspektního případu se na laboratorní potvrzení dosud čeká.

Hodnocení ECDC: Toto jsou první případy cVDPV3 hlášené z Izraele. Poslední případy cVDPV3 byly hlášeny ze Somálska v roce 2018. V Izraeli se poslední případy divokého polioviru typu 1 (WPV1) vyskytly v roce 1988, během epidemie v okrese Hadera, což mělo za následek 15 případů AFP.

Evropský region WHO, včetně zemí EU/EHP, je bez výskytu přenosné dětské obrny od roku 2002. Dokud však existují neočkované nebo pouze částečně proočkované skupiny populace v některých evropských zemích a poliomyelitida není zcela vymýcena – riziko opětovného zavlečení viru do Evropy zůstává. K omezení rizika opětovného zavlečení a trvalého přenosu polioviru v EU/EHP je zásadní udržet vysokou proočkovanost v celé populaci včetně dosud nedostatečně proočkovaných populačních skupin. Izrael má podle dat WHO vysokou proočkovanost proti přenosné dětské obrně. Nicméně, riziko dalšího šíření onemocnění v zemi zůstává, zejména v nedostatečně imunizovaných skupinách populace. Epidemiologické šetření v místě výskytu nákazy probíhá.

Akce: ECDC je v kontaktu s WHO EURO a bude i nadále sledovat událost prostřednictvím svých epidemiologických zpravodajských jednotek.